

Muusikaõpetuse ainekava

Gümnaasium

Õppe- ja kasvatusesmärgid

- jätkub õpilaste muusikaliste võimete arendamine aktiivse musitseerimise kaudu;
- õpilase isiksusliku arengu soodustamine;
- tolerantse, kriitilise, kuid uudishimuliku suhtumise kujundamine erinevatesse muusikakultuuridesse, selleks vajalike vahendite loomine;
- muusika mõju esiletoomine erinevates kultuurides, et sotsiokultuuriline kogemus koos emotsionaalse kogemusega looks aluse sotsiaalse identiteedi tekkeks.

Õppeaine kirjeldus

Muusikaõpetus toetab õpilase individuaalse eripära kujundamist muusikalise eneseväljenduse kaudu. Muusikaõpetuses avatakse ja avardatakse võimalusi muusikaga tegelemiseks ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket. Maailma seal hulgas Eesti muusikakultuuri tutvustamisega kujundatakse õpilaste muusikalist maitset ja sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid.

Õppetegevus

Laulmine

- Valmisoleku kujundamine ühtseks muusikaliseks tegevuseks
- Õpilastele positiivsete elamuste pakkumine koosmusitseerimise kaudu
- Ühislaulmistraditsiooni jätkamine, lähtudes eri ajastute, stiilide ja rahvaste muusikast ning kaasaegsest laulurepertuaarist.
- Põhikoolis alustatud individuaalsete hääleomaduste väljakujundamise jätkamine
- Diferentseeritud lähenemine laulmisele, soodsate eeldustega õpilastel koorilauljale vajalike oskuste kujundamine
- Ühismusitseerimisel võimalusel pillimängu rakendamine
- Iseseisvate muusikaliste eneseväljenduste-katsetuste toetamine ja soodustamine

Muusikaline kirjaoskus

Põhikoolis omandatud teadmiste ja oskuste kinnistamine ning rakendamine musitseerimisel ja muusika kuulamisel.

Muusika kuulamine

Muusika kuulamine on setud muusikaloos käsitlevate teemadega, mille eesmärgiks on

- Tundeelu rikastamine muusikaelamuste kaudu
- Arusaamade kujundamine muusika kui kultuuri osast inimkonna ajaloos
- Erinevate ajastute eetiliste ja esteetiliste tõekspidamiste väljendumise jälgimine muusikas
- Seoste loomine teiste kunstiliikidega ja tänapäeva popkultuuri ilmingutega
- Orienteerumine erinevates muusikastiilides ja –žanrites
- Muusikateoste võimetekohane analüüsimine, isiklike seisukohtade väljendamis- ja põhjendamisoskuse kujundamine
- Muusikaliste väärtushinnangute kujundamine

I kursus

10 klass, maht 35 tundi

Muusika teke ja olemus

Erinevad teooriad muusika tekkimisest ja olemusest. Muusikalised väljendusvahendid (kordavalt). Kõrgkultuur ja massikultuur

Romaani ja gooti ajastu

Ajastu üldkultuuriline taust. Gregooriuse laul. Noodikirja kujunemine. Ilmalik muusika, rüütlipeoesia, rüütli laulikud. Pillid keskajal, renessansi ajastul. Mitmehäälsuse kujunemine – organum. Ars nova. Uued žanrid 13.-14. saj muusikas

Renessans

Humanismiajastu muusika. Uue stiili kujunemine 15. saj I p, kontrapunkt, kaanon. Madalmaade koolkonna muusika. Missa. Ilmalik polüfooniline laul. Instrumentaalmuusika 16 sajandil. Reformatsioon ja muutused 16. saj kirikumuusikas

Barokk

Barokiajastu üldkultuuriline taust ja muusika. Uue stiili – *basso continue* kujunemine. Ooperi süünd. Vokaalne kammermuusika. Oratoorium. Instrumentaalmuusika baroki ajastul. J. S. Bachi ja G. F. Händeli tuntumad teosed. Muusikaelu Eestis 17.saj II poolel

Klassitsism

Valgustusajastu ja muusika. Instrumentaalmuusika klassitsismiajastul. Ooper klassitsismiajastul. F. J. Haydni, W. A. Mozarti ja L. Van Beethoveni tuntumad teosed.

Õppekäigud:

- 1) muusikaüritusel (kontsert, muusikalavastus) käimine vähemalt kord kursuse vältel ning sellekohase arvamuse avaldamine suuliselt ja/või kirjalikult muusika oskussõnavara kasutades;
- 2) õppekäigud muusikaga seotud paikadesse: kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud vm.

Õpitulemused

- on tutvunud ajastute üldkultuurilise taustaga
- eristab stiilidele tüüpilisi muusikalisi tunnuseid
- oskab leida seoseid teiste kunstiliikidega
- oskab nimetada ajastu olulisemaid heliloojaid
- teab ja oskab seletada järgmiste muusikaliste mõistete tähendust: *gregooriuse laul, organum, motett, kaanon, missa, madrigal, kammerkantaat, oratoorium, sonaat, süit, fuuga, kontsert, concerto grosso, sonaaditsükkel, sümfoonia, instrumentaalkontsert.*

II kursus

11 klass, maht 35 tundi

Klassitsism kordavalt

Romantism

Romantismiajastu üldkultuuriline taust ja helikeele kujunemine. Romantism muusikas. Instrumentaalmuusika. 19. sajandil. Programmiline muusika. Soololaul. Lavamuusika. Ajastu tähtsamad romantikud-heliloojad. Rahvuslikud koolkonnad

Euroopa muusika 20. sajandil

Perioodi üldkultuuriline taust. Hilisromantism. Impressionism

Õpitulemused

- On tutvunud ajastu üldkultuurilise taustaga
- Eristab stiilile tüüpilisi muusikalisi tunnuseid
- Oskab leida seoseid teiste kunstiliikidega
- Oskab nimetada ajastu olulisemaid heliloojaid
- Teab ja oskab selgitada järgmiste muusikaliste mõistete tähendust: *programmiline muusika, soololaul, lavamuusika, hilisromantism, impressionism.*

III kursus

12 klass, maht 30 tundi

Eesti muusika

Muinaskultuur. Eesti muusika rahvalaulu ajastul. Muusikaelu Eestis 18.sajandi lõpuni Rahvakeelne kirikulaul, vennastekoguduse muusikaline tegevus ja 19 sajandil reformid koguduse laulus. Muusikaelu ja muusikateater Tallinnas ja Tartus 18.sajandi lõpul ja 19.sajandil. Kooriliikumine Eestis 19.sajandi keskel. I laulupidu ja laulupidude traditsiooni kujunemine. Esimesed eestlastest heliloojad ja nende koorilooming. Peterburi konservatoorium ja eesti muusika. Esimesed professionaalse koolitusega eestlastest heliloojad. Esimesed sümfoonilised ja vokaal-sümfoonilised suurteosed eesti muusikas. Rahvusliku helikeele kujunemine koorimuusikas. Rahvusliku helikeele kujunemine instrumentaalmuusikas. Rahvusliku lavamuusika kujunemine. Muusikaelu pärast II maailmasõda (Ernesaks, prk Kapp). Eesti regilaulu taassünd kunstmuusikas (Tormis)

20. sajandi II poole muusikasuundade peegeldused eesti muusikas (Mägi, Tamberg, Rääts, Sumera, Kangro). Eesti vaimuliku muusika taassünd (Kreek, Sink, Siimer, Sisask). Arvo Pärt – uue stiili looja. Eesti muusika arenguperioodid ja tuntumad interpretatsioonid. Eesti muusika XXI sajandil (Tüür, Tulve, Tulev)

Õpitulemused

- On tutvunud eesti rahvalauludega, oskab iseloomustada vanemat ja uuemat rahvalaulu

- Oskab iseseisvalt luua ja esitada rahvalaulu
- On tutvunud 18-19 saj perioodi olulisemate mõjuteguritega Eesti muusikaelus; baltisaksa muusikakultuur, vennastekogudus, laulu-ja mänguseltsid, laulupeod, peterburi konservatoorium, kontserdielu kujunemine linnades
- Oskab nimeta 18-19 saj. Tuntumaid Eesti heliloojaid (Kunileid, Saebelmann, Hermann, Härma, Törnpu, Lüdig, Tobias, A, Kapp)
- On tutvunud eesti muusikaeluga peale II maailmasõda
- Orienteerub ja omab ülevaadet Eesti muusika arenguperioodidest
- Oskab võrrelda eesti nüüdisaja muusikat euroopa 20 sajandi muusikaga
- Oskab nimetada antud perioodidele tuntumaid eesti heliloojaid
- Teab ja oskab selgitada mõistete *avangardism*, *postmodernism*, *minimalism* (*tinntinnabuli*) muusikalist tähendust ja olulisemaid tunnusjooni

Hindamine

Hindamine lähtub jooksvatest e .protsessihinnetest, arvestuslikest hinnetest, kujundavast hindamisest ja kokkuvõtvast hindest.

Protsessihinded

Protsessi hindamisena mõistetakse õppeperioodi kestel toimuvate tegevuste hindamist: tunnikontrollid, kontrolltööd, suulised vastamised, kodused tööd sh võib hinne olla ka suurema kaaluga e. arvestuslik hinne

Arvestuslik hindamine

- Hinnatakse kavandatud õpitulemusi.

- Kontrollvormid ja vahendid valib õpetaja.

- Hindamine on ajaliselt planeeritud

- Kontrollimise aeg, viis, õppematerjali ulatus, hindamissüsteem ja kriteeriumid on õpilastele eelnevalt teatavaks tehtud.

- Arvestuslike tööde sooritamise on õpilasele kohustuslik. Koolist puudunud õpilased ja hindele „1“ ja „2“ sooritanud õpilased saavad töö uuesti sooritada vastavalt koolis kehtivale üldisele hindamisjuhendile.

- Õpilane, kes kasutab töö sooritamiseks ebaausaid võtteid, ei saa töö sooritamiseks uut võimalust. Sellise töö arvestuslik hinne on „1“.

-Gümnaasiumis hinnatakse arvestusliku hindega:

- töid muusikaajaloo kohta
- muusikakuulamistööd
- referaadid, uurimustööd, iseseisvad tööd, loometööd, esseed
- kontsertarvustused, retsensioonid

Arvestusliku hindamise eesmärk

Õpilane

- kujundab tervikpilti kultuuriloost, mõistab ja hindab erinevaid kultuure
- õpib orienteeruma eri ajastute muusikastiilides, žanrides, vormides
- omandab teadmisi muusikaajaloo tuntumate heliloojate loominguga kaudu
- rikastab tundeelu muusikaelamuste kaudu
- rakendab põhikoolis õpitud teadmisi ja oskusi muusikaajaloo käsitlemisel, muusika analüüsimisel ja laulmisel
- oskab hinnata elava muusika väärtust, oskab nähtut-kuuldut analüüsida, oma seisukohti põhjendada ja argumenteerida

Kujundav hindamine gümnaasiumis

Kujundava hindamisena mõistetakse õppeperioodi kestel toimuvat hindamist, analüüsitakse õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist, antakse õpilastele tagasisidet õppimise tulemuslikkuse kohta, motiveeritakse ja suunatakse õpilasi edasisele õppimisele (aidates neil teadvustada oma vajadusi, seniseid saavutusi ning vajakajäämisi) ja kavandatakse järgnevad eesmärgid. Kujundava hindamise ülesandeks on õpilase arengu ergutamine, toetamine ja tema õpitulemuste parandamine

Kokkuvõttev hindamine

Iseloomustab õppekava täitmist aasta jooksul. Kokkuvõttev hinne ei ole aritmeetiline keskmine.

Hindamise kriteeriumid

Hinne	Kirjeldus
5	Õpilane on täitnud suurepäraselt talle esitatud nõuded ja on märgata loomingulist pühendumist ja korrektsust. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatavast muusikast selgesõnaliselt, analüüsib ja selgitab seda väga põhjalikult, kasutades muusika oskussõnavara. Õpilane omab kindlaid teadmisi läbivõetud materjalide ulatuses

	Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult. Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, väga heal tasemel, veatult Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid sobivate muusikaliste väljendusvahenditega, võimetekohaselt, selgelt, kindlalt ja arusaadavalt
4	Õpilane on täitnud talle esitatud nõuded ja on märgata pühendumist ja korrektsust. Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta mõningal määral analüüsib ja põhjendab seda, kasutades küllaldast muusika oskussõnavara. Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse väga kohusetundlikult. Õpilase huvi, initsiatiiv, panus ja/või soov osaleda erinevates muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes on väga suur. Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, heal tasemel, esineb väiksemaid eksimusi. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, arusaadavalt, esineb väiksemaid eksimusi
3	Õpilane on täitnud talle esitatud nõudmised pealiskaudselt ja pole oma töösse suhtunud täie tõsidusega Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta vähesel määral, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vähest muusika oskussõnavara. Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse osalise kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles mõningast huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes (sh tunnivälistes) tegevustes Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel võimetekohaselt, rahuldaval tasemel, esineb puudusi ja vigu. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid võimetekohaselt, mõningal määral, esineb puudusi ja vigu.
2	Õpilasele esitatud nõuded on täimata, õpilase töösse suhtumine on ebarahuldav

	Õpilane väljendab oma arvamust kuulatava kohta ebapiisavalt, analüüsib ja põhjendab seda, kasutades vaid üksikuid muusika oskussõnu. Õpilane suhtub endale võetud ülesannetesse ebapiisava kohusetundlikkusega. Õpilane näitab üles väga vähest huvi ja/või soovi osaleda muusikalistes tegevustes Õpilane kasutab muusikalisi teadmisi ja oskusi musitseerimisel mitterahuldaval tasemel, esineb olulisi puudusi ja vigu. Õpilane väljendab oma loomingulisi ideid ebapiisavalt, esineb olulisi puudusi ja vigu.
1	Õpilane ei tööta pidevalt tunnis kaasa Õpilane ei ole täitnud ühtegi ülal kirjeldatud õpitulemustest.

Kuidas ja mis tingimustel hinnatakse

Hinnatakse vastavalt Elva Gümnaasiumi hindamisjuhendile ja ainekava eesmärkidele viiepalli süsteemis. Õpetaja teavitab teemat alustades mida ja millal hinnatakse.

Kokkuvõttev hinne pannakse 1 kord aastas kursuse lõpus. Kokkuvõttev hinne ei ole aritmeetiline keskmine!

Õpilane peab sooritama kõik ettenähtud tööd.

Kokkuleppel on mittesooritatud töö studiumis märgitud !-ga, mis annab õpilasele teada tema tegemata töödest.

Konsultatsiooni ja järelvastamise ajad teatatakse õpilastele ja need on üleval ka kooli kodulehel aineõpetaja tunniplaanis.

Õpilane kellel on kursuse hinne „2“ või „1“ peab sooritama täiendava õppetöö õppeaines.

Kui õpilane on puudunud kursusest 25% või rohkem tunde, peab ta sooritama õpetaja poolt koostatud arvestusliku töö kogu kursuse materjali peale. Kursuse hindeks tuleb sel juhul hinne, mille õpilane sai arvestusliku töö eest.

Hindamisjuhendi aluseks :

Elva Gümnaasiumi hindamisjuhend

K. Sepp, A. Skuin Hindamisest muusikaõpetuses 2011